

Sønderjylland

"Tyske Sæders høje Bøgt!" — En Hjemmetyfter henleder i "Neue Hamburger Zeitung" Opmærksomheden paa, hvordan de nordtyske Svogter og Svogtere paa den mest utilbørlige Maade har behandlet Mænd som Landdagsmand Jürgenien, Theodor Witt og Johannes Tiedje for deres afvigende Syn paa det nordtyske Spørgsmaal. En Mand som Tiedje har end ikke kunnet have sit Privatliv i Fred. Om de Blade, der her især kommer i Betragtning, har Landraad Dryander jagt, at de er en Standale for Tyskland, — og dog skal han først beme! Være end det aabne Arbejde er endda det skjulte Arbejde, som den hemmelige "Beskyttelseskomite" maa formodes at staa bagved.

Været er Forsølgelsen af en Mand ind i hans Privatliv. Johannes Tiedje, hvem Mand som Professor Baumgarten i Kiel og Professor Rade i Marburg har jagt god for, skriver blandt andet til foranævnte Blad:

"Snart efter, at jeg havde optaget Kampen i Nordtyskland, blev der noget paa Næse og Fremme efter mine Privatadresser (Professorer, Bønder, Slægtinge og Bønder) til Danzig, Wien, Salzburg færdt bagtaleriske Artikler af mine Modstandere. Naar man ved, hvor lide det berører med lave fjendtlige Angreb paa en nær Ven eller Slægting, kan man forestille sig Virkningen af en saadan Kampmaade. Derfor kommer, at der ogsaa er benyttet Adresser, som jeg ganske vist ofte har gjort Brug af, men som mine Baarørende ikke kender. Her følger jeg mig tilaaende overfor en høj Gaade. Disse Sendinger har gættet sig, hvor Gang jeg havde offentliggjort en Hæretskrift. Forskæddene om Sendingerne var, ja vidt jeg har kunnet kontrollere det, forjævnede med den tyske Forenings Børnemærke, der bærer Indskriften: "Tyske Sæders høje Bøgt!"

Ketop i Dag har jeg et godt Brev for, hvordan Henfættelsen menes at hellige Midlet, hvordan den fælle Haands Politisk forvirrer Samvittighederne i Nordtyskland. En Præst i Nordtyskland har hændt sig til Professor Rade med ganske høje Bagtalerier af min Karakter. Jeg gjorde Præsten opmærksom paa Rættevidden af hans Handlinger og bad ham om at give Grunde. Jeg fik ingen Grunde, og hvad der blev forebragt i Stedet for Grunde var saa bedrøveligt og stiler visse tyske Kredse i en saa livløs Velsigning, at man næsten maa fortvivle over Udbygningen til Forbedring.

Og dog troster disse Mænd sig med, at de har en god Samvittighed. Det viser Indskriften paa Den tyske Forenings Børnemærke: "Tyske Sæders høje Bøgt!" Saa vidt Hr. Tidens Brev, "Neue Hamburger Zeitung" bemærker, at det taler for sig selv og benytter Lejligheden til at hævde Opmærksomheden paa "Foreningen til Børn af den tyske Væ" i Nordtyskland og dens Velgørende, Professor Rade i Marburg, Professor Moloff i Gie-

hen, Pastor Burggraf i Bremen og Redaktør Wenk i Berlin.

Profesor Rades Korrespondance. Den af Professor Rade i Marburg udgivne "Grenzmarken-Korrespondenz" har udsendt sit tredje Nummer. Det indeholder fire Bidrag, bestemte til at aftrykkes af tyske Blade. Blandt andet omtales Dr. Sahns Forslutelse og Forbundet mod danske Præsters Optræden i Nordtyskland.

I Omtalen af Dr. Sahns fremhæves den nordtyske Befolknings Mistillid til ham som Dommer. Vi har, hedder det, selvfølgelig aldrig tvivlet om hans Nedelighed som Dommer, men, hedder det videre, der er en anden Ting, som synes os at være af gennemgribende Betydning. Dr. Sahns er en Mand med beinærende Elstørdighed, navnlig har han Gøne til at vinde unge Mennesker, og gennem ham har en Række unge Referendarer i en Mærkelige levet sig ind i en højst ensidig politisk Tankegang. I den senere Tid er det forekommet flere Gange i Nordtyskland, at Dommeren ganske umotiveret har spurgt den anklagede og Vidnerne om deres mulige "irredentiske" Sindelag. Det er i Tysklands Interesse, at ikke endnu flere unge Dommere lever sig ind i denne fantastiske politiske Mistanke mod den loyale danske Befolkning, og derfor er det godt, at Dr. Sahns er bleven forlyttet.

Til Forbudet mod danske Præsters Optræden bemærkes: Desværre stadigt derved, hvad de danske findede stadig paastaar, at Regeringen betragter Præsterne som sine politiske Embedsmænd. Præsterne gør derfor Net i at protestere.

"Grenzmarken - Korrespondenz" udsendes nu til 300 tyske Aviser og følger regelmæssigt med Tidsskrifterne "Preussische Jahrbücher", "Die Hilfe", "Ethische Kultur" og "Die christliche Welt". De Aviser, der her lyder naar altsaa langt. I Tilføjelse til foranstaaende nævner, at ogsaa "Berliner Tageblatt" omtaler Forbudet mod de danske Præster og paataler det i usforbeholdne Udtryk.

Dødsfald. En af den sønderjydske Befolknings mest trofaste og mest ansete Talsmænd i Nationalitetskampen, Fabrikant A. P. Jürgenien i Graasten — afdøde Rigsarbejder A. D. Jürgeniens ældre Broder — er afgaaet ved Døden efter lang Tids tilsagende Svagelighed.

A. P. Jürgenien havde i det meste af et Par Aar været syg og i den aarhundred gamle danske Slægts gamle Hjemsted, Graasten, og uden at være i Besiddelse af andre, blændende Egenskaber har han til alle Tider ved sin udpræget, retfærdige Karakter og sit trofaste Sindelag været Dansthedens første Tillidsmand der paa Egnen, ligesom han har været selvstøvet til en Række Tillidsposter i de nordtyske tyske Foreninger; bl. A. var han en Mærkelig Vælgerforenings Rættormand. I alle nordtyske Hjem har Meddelelsen om hans bortgang — selv om Døden vistnok er kommen til ham som en Befrielse — vakt oprigtig Deltagelse og Sorg.

En Udvisning, der vil bringe Landraad Rogges Navn vidt om Lande, er ifølge "Hensb. Av." ifet Mandag den 31. Oktober i Tønder.

I 1898 udvandrede som femten-aarig en Søn af den for nogle Aar siden afdøde gamle Veterant fra den første slebøiske Krig Sorgenfrei paa Vegen i Tønder. Stønt han endnu ikke havde naaet den militærpligtige Alder, lod den unge Sorgenfrei sig løse fra det underfaatlige Forhold til Preussen, for han rejste til Amerika. Han har tidligere været paa Besøg i Hjemmet, uden at blive forulempet af Politiet. I denne Tid er Sorgenfrei med Hustru og Børn hjemme paa Besøg hos sin gamle, skrantende Moder.

I afgaite Uge, skrives der 3. Nov., blev han overraffet af en Djordring fra Politiet om at søge om Opholdstilladelse. Sorgenfrei indgav da en Begæring til Landraad Rogge om Tilladelse til et tre Maaneders Ophold i Hjemmet. 3 Mandags fik han Brevet paa Ansøgningen. Den 18. at han stulde være ude af Landet inden 3 Dage, da han ellers vilde blive udvist. Hr. Sorgenfrei er rejst til Berlin for som amerikansk Borger at drøfte Sagen med den amerikanske Minister.

Efter Lindet. En Waage, som paa det ene Ben havde en Ring med Mærket "Biborg, Mortensen 5836" blev stulet Søndag Formiddag den 23. Okt. af Landmand Rahl i Stenderup, meddeles i "Skl. G." — Som bekendt forlyner Adjunkt Mortensen i Biborg Jagle med Mærker for ad den Vej at søge Oplysning om Jæglens Vandringer. Svøm der fanger eller fnyder Jagle med disse Mærker, ventes at give Adjunkt Mortensen Meddelelse derom.

Gramby. Hjemlig Industri. Det herværende Savværk, der for et Par Aar siden blev omdannet til et Møllefabrik, er med dets forskellige Virksomheder ikke nogen lille Industri. Foruden Savværket drives der et betydeligt Mølle- og Vagningsvæveri og stor Træskofabrikation, og endelig er der Elektricitetsværk, der foruden til Fabrikken leverer Lys til Byen baade inde i Selve og paa Gaden.

I de forskellige Grene af Virksomheden er der altid nok af Bestillinger; men i den sidste Tid er disse indløbne jærlig stærkt, saa det snider med at efterkomme dem, sjønt Fabrikken har en betydelig Arbejdsstyrke. Hvad det gaar værdt ud over, er vel nok Træskoene. Efterforsøgslen i denne Branche er i denne Tid saa stor, at det forsterker med at skaffe det nødvendige Uetræ til Beje.

Dobbel Sogn. Stor Ildbrand. (Dobbel Sogn.) Ved Tretiden om Morgenen den 28. Okt. udbrød der Ild i Mølle, idet Mølle Kro og Gaardejer Chr. Madsens Gaard, der ligger i umiddelbar Nærhed, gik op i Luer. Alle Vgninger, Møllens Gaard og Aftagtskhus tillige med Kroen og en Laade, der alle var straaftakte, nedbrændte til Grunden. Kreaturerne og en stor Del af Indboet lykkedes det at redde; et Par Svin menes at være omkomne. Der var mødt Sprøfter fra de omkringliggende Byer, saaledes ogsaa fra Nordborg og Hagenberg.

Hejls Dødsfald. Pastor A. Christensen i Hejls er Ratten til 28. Okt. afgaaet ved Døden, 46 Aar gammel. Den afdøde var Forfatter af flere Smaabøger.

Sin i 8 Aar havde Pastor Christensen virket i Hejls; men ved sit hårdt Arbejde, sin aandsbaarne Forskyndelse og sin fine Personlighed har han i høj Grad vundet Befolkningens Venkab — og saa uden for Hejls Sogn. Det vil i vide Kredse føles som et stort Tab, at han er bleven kaldt saa tidlig bort.

Pastor Christensen var en meget fremsynet Mand. Han sluttede sig til den grundtvigske Retning, men formaade isærigt at samle Folk af alle Retninger om sin Forskyndelse.

I et Aars Tid havde den afdøde selvredt været daarlig, og han havde nylig paa Finlens Ussinstitutt gennemgaaet en Kur for en Nyre-

lidelse. Det menes, at han var omtrent helbredet, og hans Død kom ifølge "Alding Folkeblad" meget uventet.

Pastor Christensen efterlader sig Hustru og 4 Børn.

Nyhol Sogn. Red gennem Kirkegulvet. (Dobbel Sogn.) Da Graverens Kone i Nyhol for nogen Tid siden gjorde rent i Kirken, sank Gulvet pludselig under hendes Fødder lige midt foran Alteret. Konen blev, som man kan tænke sig, meget forskrækket. Sagen er nu bleven undersøgt, og det har vist sig, at der her, ligesom i mange andre Kirker, har været et Gravsted fra gammel Tid foran Alteret.

Hensborg. Dansk Oplysningskontor (Arbejdsretariatet) aabnedes i Efteråret 1908, idet Agent Hr. Mathiesen tilbød at ofre nogle Timer paa at give gratis Oplysning til ubemidlede. En Kreds af Borgere tilvejebragte derefter Midler til Haandbøger, Indretning af Kontoret o. s. v. Hr. Mathiesen iværksatte for egen Regning en Plan om Arbejdsoplysning, idet der dannedes en Sammenslutning af Arbejdsgivere i Nordtyskland, der paa Aarsmødet i Sommer konstitueredes som Forening. Denne Virksomhed er efterhaanden udviklet saaledes, at Hr. Mathiesen ifølge "Hensborg Avis" har været fraværende meget af Tiden.

Oplysningskontoret er derfor nu helt udfiklet fra Hr. Mathiesens Virksomhed og er flyttet til Hensborg Avis's Kontor, hvor Bogamlingen findes, og hvor der saa vidt muligt vil blive hørt og henholdsvis givet Anvisning paa gratis Retshjælp til ubemidlede.

Haderslev. Rysgerrige Børn. Domæneforpagter Subatit af Ejsbøl var forleden ved at læse en Tærskemaskine af en Jernbanegaard paa Statsbanegaarden, og denne Tildragelse havde naturligtvis samlet nogle Børn som Tilskuere. Man advarede dem for at komme for nær og jog dem bort, men de kom igen. Saa løb Maskinen fra dem ned ad den sraaemende Vej, og et Hjul gik over Foden paa en af de mysgeriet Drengene, som fik Læerne kvættet iaa Hænt, at Blodet dryppede af dem.

Tjent 40 Aar paa et Sted. Den 1. November kunde Chr. Møller fejre 40 Aars Jubilæum, siden han tiltraadte sin Tjeneste paa Haderslev Slotsvaanmølle. Den Gaard ejedes Møllen af Møller J. Schrøter. Møller, som den 31. Oktober fyldte 77 Aar, er endnu rask og røring. Han vil her i Byen være kendt af mange som en tro og pligtfuldende Arbejder.

Broager. Overført og død. (H. Av.) En 13 Aar gammel Dreng, Søn af Gaardejer Mathias Henningsen af Gammelgaad, som den 25. Okt. uheldig af Dage. Drengen førte hjem med et Læs Kær, da Sæden blev sty og sprang til Siden. Herved faldt Drengen ned og kom under Hjulene. Han afgik næste Dags Eftermiddag ved Døden.

Zulehæfter. Følgende føres paa Lager i Aar: Zulestjernen 1910, Illustreret kristelig Zulebog fra Danmark, 50c. De unges Zulebog, 1910, udgivet af Kristelig Forening for Andre Mission i Danmark, 20c. En lille Zulegave til de hellige i Danmark, 20c.

Børnens Zulebog 1910, udgivet af Indremissionar D. Olsen, 15c. (Bestyrelse af Børnens Zulebog 1909 sælges, saa langt det rækker, for 10c. per Ets.)

Almanakken, "Det nye Aar" 1911, Kristelig Folkealmanak fra Danmark. Udkommer i Aar paa Forlag af A. F. J. M. 20c.

"Zulegrænen" 1910. Dansk-amerikansk illustreret Zulebog. Dansk Boghandels Forlag, Cedar Falls, Ia. 50c.

De 3 sidstnævnte Hæfter vil være paa Lager inden 1. Dec. De øvrige vil afgaa fra Danmark saa snart de udkommer og ventes tilføjet hertil inden Jul.

De gør baade Dem selv og os en Tjeneste med at indbynde Bestilling tidlig.

Dansk Luth. Publ. Høuse, Blair, Nebr.

Abtitteringer.

Til Indremissionen.

Før kvitteret for, se Abl. Nr. 45.....	\$1408.55
Ved Jovna Kreds Kasserer.....	80.00
Eugene, Oregon, fra Kvindeforeningen.....	10.00
St. Paul, Nebr., Mrs. Anna Ebbejen.....	1.00

Tilfammen..... \$1499.55

Til Indianermissionen.

Før kvitteret, se Abl. Nr. 45.....	\$457.86
Madison, Ill., C. J. Lee.....	4.00
Danmark, Wis., Hans Olsen.....	1.00
Eugene, Oregon, fra Abl.	10.00
St. Paul, Nebr., Mrs. Anna Ebbejen.....	1.00

Tilfammen..... 473.86

Til Japanmissionen.

Før kvitteret, se Abl. Nr. 45.....	\$1630.02
Sleepy Eye, Minn., St. Joh. Møllers, til Biskopinden Svage.....	3.00
Pop Sippi, Wis., Børnens Offer.....	3.27
Terndale, Cal., fra de unge, til en Kirke: Helene Jespersen, Thormald Jespersen, Martin Martinien, Alma Martinien hver \$1; Alice Smith, Edith Smith, Mildred Smith, Christ Kolbeel, Christine Kolbeel hver 50 Cts.	6.50
Denmark, Wis., fra Søndagskolen og fra Søndagskolen, Karjoville, halvårligt Offer.....	11.76
Denmark, Wis., Mrs. M. Rasmussen (Møen), til en Kirke: Greenville, Mich., fra de unge, til en Kirke: St. Pauls Møllers, Ungdomsforening \$5; Kristoffer Jensen, Emma Jensen, Minnie Jensen, Sina Jensen, Minnie Nielsen, Marie Nielsen, Martha Hansen, Cathrine Miller, Peter Nielsen, Thomas Nielsen, Hilma Nielsen, Carl Jensen, hver \$1; Carrie Jensen, Christine Nielsen, Sine Jensen (Sheridan) hver 50 Cts.	18.50
Eugene, Oregon, Offer ved Mr. og Mrs. Rasmussen Guldbryllup.....	16.00
Coulter, Jovna, Nazareth Møllers, til en Kirke.....	25.00
St. Paul, Nebr., Mrs. Anna Ebbejen.....	1.00
Madison, Jovna, Bethania Møllers en uævent.....	25.00

Tilfammen..... \$1741.05

Til Mormonmissionen.

Før kvitteret, se Abl. Nr. 45.....	\$187.72
Rusfin, Nebr., Chr. Lundsgaard \$5, Martin Nielsen \$1.50.....	6.50
Madison City, Nebr., Jovns Møllers, Kv. (Custer Co.).....	5.00
Madison, Ill., C. J. Lee.....	4.00
Eugene, Oregon, fra Abl.	10.00

Tilfammen..... \$213.22

Til Værelsen.

Før kvitteret, se Abl. Nr. 44.....	\$291.05
Paimouth, Me., fra Menigheden.....	23.54
Eugene, Ore., fra Abl.	10.00
St. Paul, Nebr., Mrs. Ebbejen.....	1.00

Tilfammen..... \$325.59

Til Levende Udgifter.

Før kvitteret for, se Abl. Nr. 44.....	\$8.00
St. Paul, Nebr., Mrs. Anna Ebbejen.....	1.00

Tilfammen..... \$9.00

Blair, Nebr., den 11. Nov. 1910. Marcus Beck, Kasser. for "D. fore. d. ev.-l. Kirke i Am."

Til Kredsmissionen.

Jovna Kreds.

Scranton, Jovna, N. C. Hansen.....	\$5.00
Moorhead, Jovna, fra Bethesda Menighed.....	51.52
Beresford, S. D., Overstud ved Missionsmøde.....	5.90
West Branch, Jovna, Overstud af Offer ved Missionsmøde.....	7.65
Marcus, Jovna, Offer ved Missionsmøde.....	42.30
Rolfe, Jovna, Overstud af Offer ved Missionsmøde.....	24.15
Callender, Jovna, ved Missionsmøde.....	31.30
Coulter, Jovna, Overstud af Offer ved Missionsmøde.....	52.45
Ringsted, Jovna, Overstud af Offer ved Ungdomsmøde.....	18.80
Erira, Jovna, Overstud af Offer ved Missionsmøde.....	37.40
Riborg, S. D., Overstud af Offer ved Missionsmøde.....	45.77
Siour, City, Jovna, Overstud ved Missionsmøde.....	34.55
Rimbalton, Jovna, Overstud fra Missionsmøde i Beth. Møllers.....	37.50
Swell, Jovna, fra Kvindeforeningen.....	5.00
Ved Missionsmødet samme Sted.....	5.48

I alt..... \$405.20

Med det tidligere indkomne, se Abl. Nr. 40..... \$264.90

Tilfammen..... \$670.10

Med Tak modtaget Jens Hansen, Kasser. Coulter, Jovna.

Elk Horn Højskole og College

Skolen begyndte sit 32. Skoleaar den 4. Oktober med Indvielse af dens nye Bygninger, som er opført i Sommer og har alle moderne Bekvemmeligheder: Dampvarme, Gaslys, Badeværelser, o. s. v.

Lys og rummelige Værelser — to Elever i hver. Der tilbydes følgende Kursus:—

I Særligt Kursus: Engelsk for Indvandrere.

II Normal Course: Uddanner til Lærergerningen baade i de amerikanske og danske Skoler.

III Academic Course: Forberedelse til Universiteter og andre højere Skoler.

IV Business Course: Fuldstændigt Kursus i Bookkeeping, Typewriting and Shorthand.

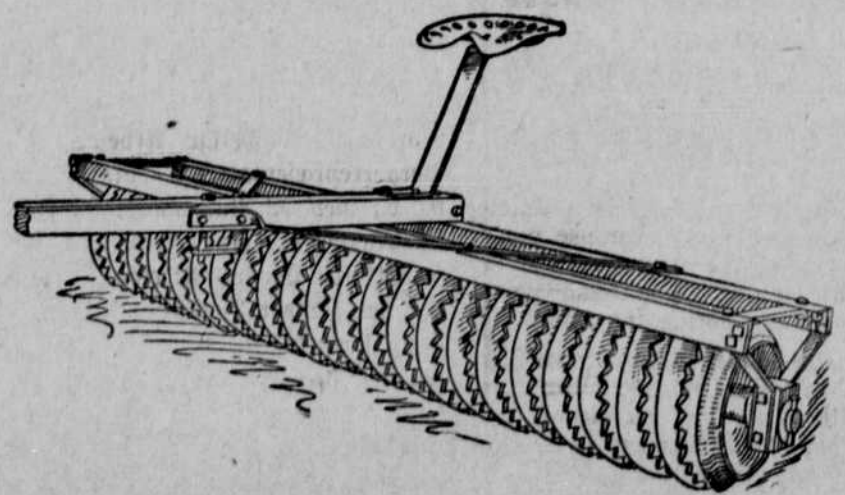
V Preparatory Course: De almindelige Skolefag. **Betaling:** \$18.00 pr. Maaned eller 4 Uger.

Vinterterminen begynder i. December.

For Katalog og nærmere Oplysninger skriv til

L. A. LAURSEN, Elk Horn College. Elk Horn, Iowa

THE WESTERN LAND ROLLER CO., Cushing, Nebr.

anbefaler sig til Farmere overalt i U. S. med denne udmærkede Trømler, som gør Arbejde for 3 Maskiner, idet den nemlig pulveriserer, pakker og efterlader en løs "Mulch" oven paa Jorden, som beskytter denne imod at tørre ud. Denne Trømler vil fortrænge alle andre Maskiner. Dette skyldes ikke alene de glimrende R-sultater, vi har fra vor egen Farming, men den har fuldstændig tilfredsstillende Brugere, som har arbejdet med den. Hvor disse Trømler er brugt, er Sæden kommen langt bedre op end andre steder, og har givet større Udybte.

Om nærmere Underretning og Oplysning, samt Katalog og Priser, tilskriv

WESTERN LAND ROLLER CO., CUSHING, NEBR.

Korrespondance paa Skandinavisk besvares. BOX 100.

NB.—Tidligt Bestilling sikrer bedst Levering.